

نیمۀ دیگر

از ضرب المثل‌های مصرعی

در ادب فارسی

www.ketab.ir
حکمت‌ها و اندیشه‌ها

تحقیق و گردآوری:

سید محمد نحوی

سر شناسه : نحوی، سید محمد، ۱۳۱۳ -
 عنوان و نام پدید آور: نیمه دیگر از ضرب المثل های مصرعی در ادب فارسی
 / تحقیق و گردآوری سید محمد نحوی.
 مشخصات نشر : اصفهان: رنگینه، ۱۳۹۹.
 مشخصات ظاهری : ج ۳.
 شابک : دوره 3-46-6005-622-978
 ج ۱: 0-47-6005-622-978
 ج ۲: 7-48-6005-622-978
 ج ۳: 4-49-6005-622-978
 وضعیت فهرست نویسی: فیپا
 مندرجات : ج. ۱. آ. س. - ج. ۲. ش. ی. - ج. ۳. حکمت ها و اندیشه ها.
 موضوع : ضرب المثل های فارسی -- شعر
 موضوع : Proverbs, Persian -- Poetry
 موضوع : شعر فارسی -- مجموعه ها
 موضوع : Persian Poetry -- Collections
 موضوع : ضرب المثل ها در ادبیات
 موضوع : Proverbs in literature
 رده بندی کنگره : PIR۳۹۹۶
 رده بندی دیویی : ۳۹۸/۹ فا
 شماره کتابشناسی ملی : ۷۴۱۷۱۱۹
 وضعیت رکورد : فیپا

www.ketab.ir

@rangineh.co

نام کتاب : نیمه دیگر از ضرب المثل های مصرعی در ادب فارسی - جلد سوم
 نویسنده: سید محمد نحوی
 ناشر : انتشارات رنگینه
 نوبت چاپ : اول / ۱۴۰۰
 طرح جلد : مهندس مهرداد نحوی
 شمارگان : ۱۰۰۰ جلد
 بها دوره: ۵۰۰/۰۰۰ تومان
 شابک جلد سوم: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۰۵-۴۹-۴ ISBN Vol 3 : 978-622-6005-49-4
 شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۰۵-۴۶-۳ ISBN Vols : 978-622-6005-46-3

مرکز پخش: انتشارات رنگینه

اصفهان - خیابان مشتاق اول، خیابان آیت اله اصفهانی، مجتمع الهیه، طبقه اول
 تلفن: ۳۲ ۶۶ ۳۷ ۷۵ - ۳۲ ۶۵ ۶۴ ۲۷ - ۳۲ ۶۵ ۵۴ ۲۷ (۰۳۱)

اشاره به نکته ای

همان گونه که در پیشگفتار جلد اول یادآور شدم ضرب المثل های مصرعی که در زبان و ادب هر ملتی، اعم از فارسی یا دیگر زبان ها، روان گردیده برخی از آنها، دارای معنایی فراتر از کلمات آن هستند که این گونه را ضرب المثل نامیده اند و برخی از آن جملات و مصرع ها که در زبان افراد آدمی می چرخد و در گفتارها و نوشتارها از آن به عنوان موضوع و مطلبی ثابت و پایرجا و محقق استفاده می شود و دارای معنایی مطابق همان کلماتی است که دارد، این گونه جملات یا مصرع ها، گفتارهای حکیمانه ایست که از سوی گوینده یا نویسنده یا شاعری مطرح گردیده سپس در زبان ها افتاده و اینجا و آنجا و هر جای که امکان ظهور و بروز آن بوده و شده، مناسب مقال، به کار برده اند که می شود گفت: کسی با گوینده آن سخن اصلاً و ابداً کاری ندارد فقط از معنای بلند و فاخری که دارد در ضمن نوشته یا گفته خود مورد استفاده قرار می دهند.

از باب مثال، به این چند مصرع نگاهی ژرفتر داشته باشید که تفاوت دو مطلب را از لحاظ معنی به روشنی نشان می دهد.

آن است آدمی که در او حسن سیرتست

یا

از خجالت، نتواند سر خود، بالا کرد

و

با توکل زانوی اشتر بیند

یا

بیهوده مکوب آهن سرد

چنانچه ملاحظه می شود، دو مثال بالا همان است که کلمات می گویند، نه بیشتر. در صورتی که دو مثال آخرین، تنها بحث از زانو و شتر نیست بلکه می خواهد بگوید: هر کار که می کنی همراه با توکل کن. یا در دومی به وضوح می گوید: کاری که در آن سودی نیست یا کاری که در حدود عقل آدمی نمی گنجد، انجام مده.

لذا آن دسته از مصرع های حکمت آمیز را در این قسمت آورده که مصراع دیگرش را چنانچه کسی خواست بتواند بیابد و این قسمت نیز به ترتیب الفبایی صورت گرفته که مصراع دیگر از مصراع مورد نظر به آسانی یافت گردد.

محمد نحوی